

૧૧૭૭૬

કુંવારાંકાની

અને નવા પહેલ
મિલેલી સુંદરી.
“લટકાળી લલિતા.”

152

કીમત

બે આના.

“ લલિત કાન્ત ”

(સર્વ હક પ્રસિદ્ધ જાએ કપાતી સ્વાધીન રાખ્યા છે.)

પ્રતિ ૧ લી

સંવત ૧૯૨૨

ગ્રામસેવક વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોમ્પોઝિટ-સંગ્રહ
૧૧ ૭ ૭૬

મુદ્રક—નરવરલાલ શંકરલાલ મહેતા.

વિવેકાનંદ મુદ્રણાલય ન્યુ રોડ, ખાડીયા—અમદાવાદ.

કપાતી પ્રસિદ્ધ કર્તા :—

કાર્યેન્ટર મનહર એમ. એ.

અમદાવાદ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૭૭૬ વર્ગીક

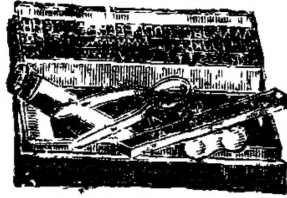
પુસ્તકનું નામ ડુંગરોનાં રાજા ૩૫૦

વિષય ૬-૧૩

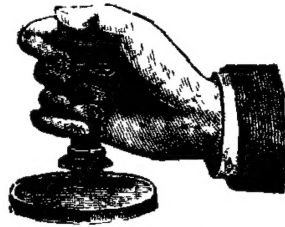
[સ્થાપિત ૧૯૨૦]

અમે તેવા નામનો
ચાલુ ગ્રાળ
સાધકના લાંબ
ગ્રાળ, ચારસ તથા
ફેન્સી ડીઝાઇનના
રબ્બર સ્ટામ્પ
તથા અમે તે
નામની સીગને-
ચર બનાવી
આપનાર.

રબ્બર ટાઇપ બોક્ષ.

અમારે ત્યાં રબ્બર સ્ટામ્પને લગતો દરેક નતનો સામાન,
રબ્બર ટાઇપની બોક્ષો ભારે તેમજ હલકી ક્રીકાયત બાવે મળશે તે
ઉપરાંત ઓરીસ વર્ડ પ્રિન્ટરની બાર સીક્કાની બોક્ષો અને રબ્બર
સ્ટામ્પની જેટા તથા સ્ટામ્પની શાહી પા ઓસથી બે ઓસ સુધી
છુટક તેમજ જ્યાબંધ તૈયાર મળશે.

લાખની પીતલની સીલો, સીપાઈના પીતલના ને જરમન સી-
લવરના પટા, નામના પીતલના બોર્ડ વુડકટ, હલેકટો ને સ્ટીલની
ડાઇ પંચ, કાપડ ઉપર મારવાની છાપો, સાબુ બનાવવાની ડાઇ
વિગેરે બનાવી આપનાર. ને માલ વી.પી.થી મોઢવામાં આવશે.
બહારમાંના ઓર્ડર ઉપર પુરવું કયાન આપવામાં આવશે.

લખો યા મળો :-

એમ. પી. બટની કંપની.

પાનકોર નાકો—અમદાવાદ.

સ્વતંત્રતાનો સિતારો

યાને

મેટ્રીકનું પરિણામ.

આસરે છેલ્લા આઠ વરસથી, જુદી હું પોતે રહું છું;
બાપ હયાત છતાં પણ હું તો, બાપ થકી જુદી રહું છું.
પિતા ગયા મુજને ઉપાડી, મોટર કેરી તો અંદર;
માત તારી જોડેના રહેતી, એવું કીધું તું અંદર,
માત તાહરી ખરાબ ચાલતી, એવું કીધું નહોતું કદી;

વધુ માટે વાંચો.

ગ્રાહકોને સૂચના આપવામાં આવે છે કે જે આ
ચોપડીના આગળથી ગ્રાહક થશે તેને બે આને આપવામાં
આવશે અને તેઓના નામ છુકમાં કાયમ રાખવામાં આવશે.

છુટક નક્કલ ૧ ની કોં રા. ૦-૪-૦ આગળથી ગ્રાહક
થનારે અઢી આનાની ટીકીટ બીડવી.

લખો,

એજન્ટ.

માણેકલાલ કે એન્ડ કો.

પાનકોર નાકા-અમદાવાદ.

ગંગા કિનારે ગામજ સુંદર,
રાજનગર રાખ્યું છે નામ;
પાસે સુંદર ખાગજ આવ્યો,
શોભા જેની સ્વર્ગ સમાન. ૧

જતાં ખાગની અંદર મુજને,
દ્રશ્ય જેવામાં આવ્યું એક;
અસર થઈ મુજને પણ તેની,
ચઢી ગયું મુજને પણ ઘેન. ૨

જુવાનીમાં ભર આવેલો ત્યાં,
યુવાન બેઠેલો તો એક;

આવવાની રાહ જોતો હશે કોઈની;
એવી નહિ પડી સમજ. ૩

વીચાર માંહી ગ્રસ્થ થયેલો,
દીકો તો મેં તેને ત્યાંય;
કસાક માંહી યુવાન બાળા,
આવેલી મેં દીકી ત્યાંય. ૪

ભેદ જાણવાની ખાતર હું,
બેઠો તો તેની સામે;
કામને વશ થયેલી બાળા,
આવી બેઠી તેની પાસે. ૫

હશે કેળવાયેલી બાળા,
એવું નહિ પહેલાં જાણ્યું;
બોલવા ચાલવા ઉપરથી,
કેળવાયેલી છે જાણ્યું. ૬

“ પ્રિય ચાલોને અહીં કેમ બેઠો,
રાહ તમારી જોઉં છું;
ગાડીમાંથી આખરે ઉતરી,
થાકીને અહીં આવી છું. ” ૭

પરિચિત શબ્દો શુણીને,
 યુવાન તે ત્યાં ચોકાયો;
 પાસુ ફેરવતાની સાથે,
 હસ્ત નારીનો દેખાયો.

૮

પ્રિય વાંચકો તે યુવાન પોતાને જાણીતો અવાજ સાં-
 ભળી ચોકયો તો ખરો, પણ સ્ત્રીનો હાથ દેખાવાથી તેના
 સામે જોઈ બોલી ઉઠ્યો.

“ રાહ તમારી જોવા માટે,
 હું કલાકથી અહીં બેઠો છું !
 વિચાર માંને વિચારમાં,
 કલાક પછી હું નીરખું છું !

૯

જોઈ મુંખડું આજે તમારું,
 આનંદ કંઈ મુજને થાયે !
 નીરખતાની સાથે તમને,
 બહાલ થણું ઉપજી આવે ? ”

૧૦

“ બહાલ તણી વાતો કરવાને,
 ટાઇમ નથી મુજને અહીંયાં !

ઉઠા જલદી સાથમાં જઈએ,
ગાડી રાહ જુવે છે ત્યાં ! ૧૧

જહા તણી સૌ વાત આપણી,
બેસી કરજું ગાડી માંય !
સખી માહરી ત્યાં બેઠી છે,
જેતી હશે તે આપણી રાહ ! ” ૧૨

ઉઠી આલ્યા તેઓ ત્યાંથી,
લઈ હાથને હાથની માંય;
હું પણ તેઓ પાછળ આલ્યો,
લાગી નહીં મુજને કંઈ વાર ? ૧૩

ભેદ સહુ આ જોવા માટે,
હું ગાડી પાછળ લાગુજ થયો;
ગાડીની પાછળ સીટ હતી,
તેની ઉપર ઝટ બેસી ગયો ! ૧૪

x x x x x x

પ્રેમ મહીં તે અંધ થયેલા,
પાછળ નવ કાંઈ જુએ;

એક એકની સાથે થયાથી,
મજા મન માની ભોગવે. ૧૫

વાત કરતાં કરતાં છંછેડી,
તેવો એ નિશાળ તણી;
“ હવે આવીશ હું થોડા વખતમાં,
આપ તણી નિશાળ મહીં. ” ૧૬

વખત હવે બહુ થોડો બાકી,
તેથી હું તમને કહું છું;
એક એકને મળવા માટે,
હાથ મહીં તાળી આપી. ૧૭

“ ગુડ બાય ગુડબાય થેંકયુ ડીયર,
આઈ સેલ મીટયુ ટુમોરો ! ”
એમ કહેથી સાથે રહેવા,
વખત હવે ટુંકજ થયો. ૧૮

અહાહા ! હા !! શું પ્રેમની કારમી કારકીદી !
પણકમાં આઈં ? પણકમાં તહીં ? ? એમ ઠેર ઠેર બમા-
વનાર એક પ્રેમજ છે ! પ્રેમની ખુબી, ન્યારીજ છે ? ?

ળીજ દીવસનું સવાર થયું પણ,
 મગજ નહીં કેકાણે છે;
 પ્રેમ ! પ્રેમને પ્રેમજ શબ્દે,
 તેના મગજમાં રમ્યાજ કરે. ૧૯

થવા લાગી મેઘ ગર્જના,
 વિજળીએ દેખાવ દીધો;
 મેઘ રાજ્યે આપ નીશાનીનો,
 ફર ફર અવાજ કીધો. ૨૦

અહાહા ! હા ! ! આશું ? ભાગ્યની લીલા ! જ્યાં
 સ્નેહીઓને. મળવાનો વખત ! જ્યાં પ્રેમી જોડાઓને
 થવાનો અમાગમ ! ત્યાં મેઘ રાજ્યે પોતાનું પરિબળ
 દુનીયાની દરેક વસ્તુઓ ઉપર બતાવવાની શરૂઆત કરવા
 માંડીને તરતજ :

સમ અશ્વિની લુગામ ઝાલી,
 રથ માંડી ઝટ સ્વાર થયા;
 બળ પોતાનું બતાવવા ખાતર,
 લીલાઓ કરવા લાગ્યા. ૨૧

લીલા કરતાં કરતાં પોતે,
 ઘોડાઓ ઝટ દોડાવ્યા;
 દ્રશ્ય પૃથ્વી પર દેખાયાથી,
 તરત અશ્વને રોકાવ્યા. ૨૨

નિહાળવા પોતે તો લાગ્યા,
 “શુ” આ ખેલ વિધીનો થાય;”
 પ્રેમીની એ દશા જોવાને,
 તેમનું મન લલચાઈ જાય. ૨૩

પ્રેમ મહીં તે અંધ બનેલો,
 ઝટ વરમાંથી બહાર થયો;
 મેઘ રાજની ફર ફર માંહી,
 પણ નવ તે પાછોજ ફર્યો. ૨૪

ભાગ રહેલો બાકી આનો,
 થોડા વખતમાં પડશે બહાર;
 રસ રહેલો આ વાર્તાનો,
 લખશે અમુક વખતે “લલિત કાન્ત.” ૨૫

(અપૂર્ણ.)

આળસ કરનાર.

સાર બાળ લગ્ને ન જોયો, મેં બહુ રીતે તપાસતાં.
સાર બાળ લગ્ને ન જોયો.

સ્વાર્થ જાતર હિત માટે, બાળ ભવને ખોયો,
મેં બહુ રીતે તપાસતાં, સાર બાળ લગ્ને ન જોયો.
સાબી.

બાળ લગ્ન મેં કરી, દૈદિ ના કંઈ સાર,
બાળ મુંડી ખાયજે, તેજન મુર્ખ ગમાર.
પાછળ નીરાશ થઈને રોયો, મેં બહુ રીતે તપાસતાં;
સાર બાળ લગ્ને ન જોયો.

બાળ ધન લીધા થકી, નર્ક મહીંગ જનાર,
કોટી દિનઆ જગતમાં, દુઃખ મહીંગ રહેનાર.
અર્ધમથી ધર્મને ખોયો, મેં બહુ રીતે તપાસતાં,
સાર બાળ લગ્ને ન જોયો.

બાળ તણાં નાણાં લઈ, અંતરમાંજે પ્રલાય,
અર્ધમનું છે અર્ધમમાં, અંતે તે દુઃખી થાય.
માટે કહું સાર મેં આ જ્ઞેયો, મેં બહુ રીતે તપાસતાં,
સાર બાળ લગ્ને ન જ્ઞેયો.

“ બાળ લગ્ન કરનાર પિતાને ”

કરોના બાળની હત્યા,	પિતાઓ બાળના શત્રુ;
કરોના કર્મ તો કાળા,	પિતાઓ બાળના શત્રુ
અરે નાણાં તણાં મોઢે,	તમારા બાળ દોરો છે;
દુઃખો તેને વણાં દો છે,	પિતાઓ બાળના શત્રુ.
પિતા થઈને તમો તેના,	દુઃખારા ને દુભાવો છે;
અરેરે બહુ સતાવો છે,	પિતાઓ બાળના શત્રુ.
ભલે નાનો અગર મોટો,	કદાપી ખોડમાં કંઈ હો;
તમારે તે નથી સેહવો,	પિતાઓ બાળના શત્રુ.
પાળો છે પ્રેમથી તેને,	ભણવો છે વણાં હેતે;
નગદ નાણાં પડાવાને,	પિતાઓ બાળના શત્રુ.
તમારા રકતથી નીપજી,	નથી કંઈ સુખને દીડાં;
કરોના બાળ લગ્ન તેના,	પિતાઓ બાળના શત્રુ.
નગદ નાણાં લીધેલાં તે,	તમારા સાથ નહિ આવે;
ઉપરથી દુઃખ તે દેશે,	પિતાઓ બાળના શત્રુ.
કકડની આંતડી તેની,	નીશાસા તો વણાં દેશે;
આખર પસ્તાવું તો પડશે,	પિતાઓ બાળના શત્રુ.
થઈ કંગાલને ફરશે,	રીબાઈ કષ્ટને સેહશે;
ભુંડી હાલત મહીં મરશે,	પિતાઓ બાળના શત્રુ.

કૃપા કર એ પ્રભુ બહાલા !

(ગઝલ.)

બેડીઓ પરતંત્રની કરમાં ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 બળે છે આગ આ દીસમાં ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 સડધઓ તો બહુ કીધી, વળી પ્રાણ ચાહુતી દીધી !
 ખુવારી ધન તણી કીધી ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 નથી હિન્દમાં વફાઈ છે ! જગતમાં બે વફાઈ છે !
 કુસંપની એ ખુરાઈ છે ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 હતા જે વિર નર મોટા ! મળે નહિ પૃથ્વીમાં જોટા !
 પડે વીર નર તણાં તોટા ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 ગરીબને સડોટો દધને ! ધનીકો દુઃખ બહુ દે છે !
 અહા ! શું ! કામ આદ્યું છે ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 કૃપાળુ ઓ કૃપા લાવી ! દયાની વૃષ્ટિ વરસાવો !
 બદલ જે હિન્દનું ભાવી ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !

(भनदुरे-डान्त.)

છે ભારત આ તમારું ?

હવે હૃદય વિશાળ કરજો ! હિંદના સંતાન સમજો !
 સૌથી સારો દેશ, તમારો ! હવે હિંદ વિશાળ સમજો !
 રણ ખીજ તમે તો વાવ્યાં ! કાતિલ બાણ પુંકાવ્યાં !
 વિર કટારેરે છવાયાં ! ફળ શા, આબ્યા તે સમજો !
 કે, પ્રેમ ખીજ વાવો ! સુંદર મધુર હવાવો !
 હૃદય ! હૃદયથી મીલાવો ! નાહ જીવ જીવો તે સમજો !
 સૃષ્ટિ વિષે રૂપાળું ! છે ભારત આ તમારું !
 સુત, તમે હિન્દના છો ! હિન્દુ મુસલમાન સમજો !

(મનહર-કાન્ત.)

જોઈએ છીએ ! જોઈએ છીએ !! જોઈએ છીએ !!!

આ બુકો વેચવા માટે માણસો તથા એજન્ટો જોઈએ છીએ.

સ્થળો:- મંછારામ એ. કારપેન્ટર,

ડે. ઢાલગર વાડા-અમદાવાદ.

જળ ભરંતી સુંદરી

યોગાન માંહી બેઠા હતા હમો,
 હાઠી સુંદરી આવતા ત્યાં;
 એટલામાં ચાર વ્યાક્રત કેરી,
 ટોળી આવીને બેઠી ત્યાં ૧

મર્મ વાક્યથી તે ત્યાં બોલી,
 “સુંદરી આવી છે અહીંઆ !”
 બેઠું ભરંતી સુંદરી નીરખી,
 વ્યકિત એક બોલી છે જ્યાં ! ૨

“કેમ સુંદરી ! કેમ આવ્યા છો !
 શું લેવાને આવ્યા છો !
 વદન આપનું કુમળું દીશે છે !
 તેથી નહીં તે લેવાશે ! ૩

આવું સુણીને સુંદરી ત્યાં તો,
 નીચું જોઈ શરમાઈ ગઈ;
 જીવાન કેરી ટોળીએ ત્યાં,
 નીચ રવારું મરકરી કરી ! ૪

વધુ વખત આપને રોકવા,
 શકિત મારી નવ દોડે !

તેથી કરી લખું છું ટુંકમાં,
વાંચીને તું સમજી જજે ! ૫

“જીવાની માંહી છટ્ટી ગયા છે !
તેથી તમે મશ્કરી કરો;

માથાની કોઈ મળતા માંહી !
જીવાની ભુલી નાશી જશે ! ૬

મામલો આવો ! ભયંકર જોઈ,
વ્યકિત એક બોલી ઉઠી !
હશે ખબર વાંચકો તમોને ?
વ્યકિત શું ! બોલી ઉઠી ! ૭

શાન્ત થાઓને વાંચક મારા,
ઓળખ આપું હું તેનું !
બેઠું ભરંતી સુંદરી કેરું !
નામ ‘લટકાળી લલિતા’ જ હતું ! ૮

ચાર વ્યક્તિનું નામ આપતાં,
ટાઇમ ઘણો મુજને થાયે;
તે છતાં પણ મુખ્ય વ્યક્તિનું,
નામ અહીંયા અપાયે છે ! ૯

ઘાસલોટ વાળા બીલ્ડીંગ માંહી,
તે પોતે ભાટે રહેતો !

નામે પોતે મણિભાઈ છે !
 ગામ મહીં તે કહેવાતો ! ૧૦
 પંદર રૂપીઆ ભાડું આપી !
 મોજ માંહી તો તે રહેતો !

વધુ માંહી તો નંખર તેનો !
 ત્રણસે તેપન દેખાતો ! ૧૧
 છોડો સઘળો ઝગડો તેનો !
 વાત આંગળે ચલાવો !

લલિતા પાછળ તેઓ ચાલ્યા !
 મણિભાઈ જે મદમાતો ! ૧૨

“ હજ્યો ગુલને ખત્તી હજમ છે !
 વાસલેટનો હજ્યો તુટયો ?

ભાઈઓ ! મારા સલામ તમને !
 ‘લલિત કાન્ત’ ને નીરખજો ! ૧૩

લખાણ આટલું ખસ છે જાણી !
 કલમ મારી અચકાઈ ગઈ !
 ભાગ ખીજને ખરીદ કરીને !
 વાંચી લેશો કૃપા કરી. ૧૪

(અપૂર્ણ.)

કેટલોગ બહાર પડી ચુક્યું છે

રજીસ્ટરના સીકકા બનાવનાર.

ધી ઈન્ડીઆ રજીસ્ટર સ્ટેમ્પ વર્ક્સ

શાહપુર ગોઝાંસીઆ પોળ—અમદાવાદ.

અમારે ત્યાં ગુજરાતી, હિન્દી, મરાઠી અંગ્રેજી નિઃ
 દરેક જાતના રજીસ્ટરના સીકકા બને છે, કો, કોર
 આશીસોમાં અને દરબાની સ્ટેટોમાં પણ અ
 વપરાય છે કામ સાફ અને : બહાર ઘણું
 રવામાં આવે છે, રજીસ્ટરના આમ
 વાનાં શીલ્પ સીપાઇના પ
 સ્ટેરોઓ બ્લોક તથા ર
 મારે ત્યાંથી મળશે, એક
 બહાર ગામના ઓર્ડર ઉપર
 કેટલોગ માટે ૦-૨-૦ ૫

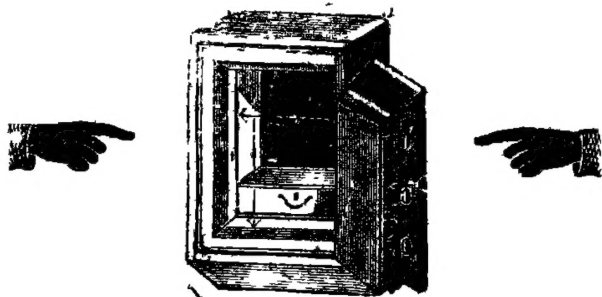
મણી

શાહપુર ગો

આમમાં અમૃતવાસ શું છે ?
ચોર તથા આગથી બચાવનાર તમારો જીવનનો

જીવ
મીત્ર

ફાયર પ્રુફ ટીબેરીઓ

ખોદાઈ, કોળા તથા તાળા બનાવનાર ઓઢીર
કામ બનાવી આપનાર તથા વેચનાર.
નાના માં સાવચેત રહેજો !

ફકત આ એક જ છે.

તબાહી થી બચાવવા તથા
નશા વપરાય છે. પાકી
ના સર્વોચ્ચ કોટી મોબુદ છે

એન્ડ સન્સ,

અમદાવાદ.

